

Vastaus nuorisovaltuuston aloitteeseen poistetaan kasin aamut perusopetuksesta / KK

VD/7679/00.02.03.00/2024

KK/PK/LK/EJ/PH/LT/VT

”Yle uutisoi 15.10.2024 artikkelissaan ”Koulun tunnelma muuttui yhdessä yössä, kun kaupunki lopetti kasin aamut”, että Forssan kunnassa peruskoulujen alkamisajankohtaa on siirretty siten, että koulupäivä alkaa aikaisintaan kello yhdeksältä. Tämä muutos on saanut aikaan monia myönteisiä vaikutuksia. Esimerkiksi aamupoissaolot ovat vähentyneet merkittävästi, ja aamuisten myöhästymisten määrä on laskenut lähes puoleen entisestää.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn tulokset antavat viitteitä siitä, että koulu-uupumus on varsin yleistä etenkin nuorten keskuudessa. Kyselyn mukaan Vantaan 8.–9. luokan pojista 15,5 % koki kouluuupumusta, kun taas tytöillä vastaava luku oli huomattavasti korkeampi, peräti 32,9 %. Perusopetuksen alaluokkien tilanne on kuitenkin erilainen, sillä murrosiän tuomaa biologisen kellon muutosta ei ole vielä tapahtunut ja hyöty ala-astelaisten kohdalla jäisi minimaaliseksi. Tämän vuoksi me Vantaan nuorisovaltuustossa uskomme, että Forssan mallista hieman poiketen Vantaalla perusopetuksen yläluokkien koulupäivät pitäisivät alkaa myöhemmin. Lisäksi myöhästymiset ja muut negatiiviset ilmiöt, joita varhainen koulupäivän aloitus aiheuttaa, vähenisivät merkittävästi muutoksen ansiosta.

Esitämme, että Vantaan kaupunki:

- Linjaa kaikkien vantaalaisten yläkoulujen aikaisimman alkamisajankohdan olevan klo 9.00.”

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa

Jaamme huolenne univajeesta ja uupumuksesta. Vantaa kaupungin digiohjeistus ja laitteiden sulku öisin pyrkivät osaltaan siihen, että nuori saisi nukuttua tarpeeksi.

Selvitimme asiaa yläkoulujen rehtoreilta ja he totesivat, että joissakin kouluissa ensimmäinen oppitunti alkaa klo 8.20 tai 8.30, mikä on koettu hyväksi ratkaisuksi ja se on tukenut Nuorisovaltuuston esittämällä tavalla nuorten jaksamista. Rehtorien kokemusten mukaan koulun alkamisajankohdan myöhentäminen on hetkellisesti vähentänyt myöhästelyä, muttei pitkällä aikavälillä. Myöhäisempi koulun aloitus ei välttämättä ratkaise nuorten väsymystä, vaan saattaisi johtaa entistä myöhäisempiin nukkumaanmenoaikoihin. Myöhäisempi aloitus tarkoittaisi myös myöhempää koulun päättymistä, mikä aiheuttaisi haasteita harrastusten ja muiden menojen vuoksi.

Lukujärjestysten laatiminen on haastavaa suurissa kouluissa. Tavoitteena on kohtuullinen työpäivä sekä oppilaille että opettajille. Yläkoululaisilla on 30 oppituntia viikossa, mikä tarkoittaa keskimäärin kuuden tunnin koulupäivää. Jos koulupäivä alkaisi klo 9.00, joidenkin päivien päättymisaika venyisi klo 16.30 asti. Myös oman äidinkielen opetustunnit alkaisivat aiempaa myöhemmin. Tunnit tulisi jakautua tasaisesti eri päville.

Koulun työjärjestysten laadinnassa tulee huomioida myös kaikkien koulun muiden ammattiryhmien kuten oppilashuollon, iltapäivätoiminnan, harrastustoiminnan sekä siistijöiden, vartijoiden ja

keittiöhenkilökunnan kanssa. Yhtenäiskouluissa kaksoiskelpoisten opettajien opetusvelvollisuuden järjestämistä koskevat oheistukset ohjaavat myös työjärjestyksiä.

Edellä mainituista syistä johtuen Vantaan kaupunki ei ole nähnyt perustetta lähteä kokeilemaan koulun aloitusta klo 9.00 yläkouluissa. Voimme kuitenkin kannustaa ja suositella, mikäli mahdollista, huomioimaan tämän työjärjestysten laadinnassa. Kannustamme myös keräämään kokemuksia kouluilta, joissa opetus alkaa klo 8.20 tai klo 8.30 ja hyödyntämään niitä mahdollisuuksien mukaan.

Kaupunginhallitus 24.3.2025 § 17

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa nuorisovaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Vantaan perusopetuksen palvelualue toteaa vastauksessaan seuraavaa:

Saimme selvitettäväksi, mitkä kuutoskunnista ovat kokeilleet tai jo luopuneet kahdeksan aamuista yläkouluissa. Mitkä ovat niiden kokemukset ja kuinka toteutus on onnistunut lukujärjestysteknisesti. Samalla toivottiin kokemuksia niistä vantaalaisista kouluista, joissa koulu alkaa klo 8.20 tai 8.30.

Kuutoskuntien vastaukset

Saimme vastaukset kolmelta kuutoskunnalta, Espoosta, Helsingistä ja Turusta.

Espoossa vastaava aloite on työn alla. Helsingissä on tehty vuonna 2018 aloite kahdeksan aamuista luopumisesta. Tuolloin päädyttiin siihen ratkaisuun, että kaikkien koulujen oli kysyttävä oppilailta ja huoltajilta heidän mielipidettään koulupäivän aloituksen myöhentämisestä. Pääasiassa oppilaat ja huoltajat eivät kannattaneet ainakaan isompaa myöhentämistä, koska tämä aiheuttaisi koulupäivien pidentymisen toisesta päästä. Kouluille jätettiin päätösvalta koulupäivän aloituksen ajankohdasta oppilaiden ja huoltajien kuulemisen pohjalta. Viimeistään tuossa yhteydessä suurin osa kouluista päätyi aloittamaan koulupäivänsä klo 8.15 tai klo 8.30, mutta muutama koulu aloittaa edelleen klo 8.00 ja muutama klo 9.00. Helsingissä on tehty uusi aloite asiasta vuonna 2024 ja vastauksessa todettiin, että koulun alkamisajankohta päätetään edelleen koulukohtaisesti.

Turussa tehtiin aloite syksyllä 2024 kahdeksan aamuista luopumisista. Siellä teetettiin oppilaskysely ja opettajakysely. Oppilaista alle viidesosa koki, että koulun alkaminen joka päivä aikaisintaan kello 9.00 olisi hyvä asia. Opettajien vastauksissa korostui, että koulun alkamisajankohdan vaihtelu eri päivinä kello 8.00 ja kello 9.00 on toimivaa. Vastauksessa todettiin, että kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuudessa ei pidetä perusteltuna, että koulutyön alkamisesta päätettäisiin keskitetysti, koska olosuhteet kaupungin eri osissa vaihtelevat melkoisesti.

Koulujen vastaukset

Saimme vastaukset kaikista ylä- ja yhtenäiskoulusta liittyen yläkouluikäisten koulun aloittamiseen klo 9.00. Yhdessä ylä- ja yhtenäiskoulussa yläkouluikäisillä koulu ei ala tasan kello 8.00, vaan kello 8.10–8.30 välillä. Vantaalla on 8 yläkoulua ja 12 yhtenäiskoulua.

Suurimmassa osassa kouluista koulu alkaa 8.20 tai 8.30. Tosiasiassa yläkouluikäisten oppilaiden koulu alkaa eri päivinä eri aikaan, joskus myös klo 9.00 tai klo 10.00.

Useissa kouluissa koulujen alkamisajankohtaa on pohdittu yhdessä oppilaiden, opettajien ja huoltajien kanssa. Pohdinnoissa huomattiin, että oppilaiden harrastukset alkavat yhä aikaisemmin iltapäivisin, joten koulupäivän venyttäminen iltapäivästä on hankalaa.

Suurimmassa osassa vantaalaisista ylä- ja yhtenäiskouluista koulumatkat ovat lyhyet, joten kello 8.10 alkaminen on oppilaista sopivaa niissä kouluissa, joissa se silloin alkaa.

Lisäksi vantaalaisista oppilaista moni osallistuu perusopetusta täydentävään oman äidinkielen opetukseen, joka toteutuu oppituntien jälkeen. Koulujen myöhäisempi ajankohta vaikuttaisi myös näihin järjestelyihin.

Lisäksi esiin nousi tärkeä näkökulman siitä, että koululounas syödään melko aikaisin. On tärkeää, että oppilailla on mahdollisuus syödä ennen harrastuksia.

Niin kuin edellisessä vastauksessamme totesimme, lukujärjestysten laatiminen on haastavaa suurissa kouluissa. Tavoitteena on kohtuullinen työpäivä sekä oppilaille että opettajille. Yläkoululaisilla on 30 oppituntia viikossa, mikä tarkoittaa keskimäärin kuuden tunnin koulupäivää. Jos koulupäivä alkaisi klo 9.00, joidenkin päivien päättymisaika venyisi klo 16.30 asti. Edellä olemme kuvanneet, että tämä toisi haasteita oman äidinkielen opetustuntien alkamiseen ja nuorten harrastustoimintaan.

Kuulimme kaikkia ylä- ja yhtenäiskoulujen rehtoreita asiassa. Rehtorit kertoivat kantansa hyvin perusteellisesti ja viisaasti.

Loppuyhteenveto:

Suomenkielisen perusopetuksen palvelualue ei suosittele, että koulujen alkamisajankohta määritellään keskitetysti. Suosittelemme, että jokaisella koululle annetaan itsenäinen mahdollisuus edelleen päättää omasta koulutyön aikataulustaan yhdessä oppilaiden ja opettajien kanssa.

Kaupunginhallitus 11.8.2025 § 29

Kasvatuksen ja oppimisen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa nuorisovaltuustolle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että SDP:n kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon kaupunginhallituksen jäsenet Demiri ja Niikko yhtyivät:

”Vaikka perusopetuksen palvelualue ei suosittele koulujen alkamisajankohdan määrittelemistä keskitetysti, niin toivomme yläkoululaisten koulupäivän alkavan aikaisintaan klo 9.00 aina silloin, kun se on mahdollista.”

Liitteet:

- Nuorisovaltuuston aloite poistetaan kasin aamut yläkoulusta

Täytäntöönpano: lakiasiat ja päätösvalmistelu

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

opetustoimen suunnittelija Pia Hakkari, puh. +358 40 562 6962, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)

opetustoimen asiantuntija Lotte Koivulainen, puh. +358 40 576 9241, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)